

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY – FILOSOFIE A ETIKA

Úvod

1. Studium bakalářského studijního programu Filosofie a etika se řádně uzavírá státní závěrečnou zkouškou, která se skládá z ústní části a obhajoby bakalářské práce. Student má prokázat znalosti v oblastech: 1. dějiny filosofie, 2. systematická filosofie a 3. etika. Z každé z těchto tří oblastí dostane student jednu otázku. Každá otázka je zvlášť hodnocena. Výsledné hodnocení z ústní části SZZ se vytváří z průměru ze všech tří známek. Celkové hodnocení SZZ se vytváří průměrem z výsledné známky z ústní části a ze známky z obhajoby bakalářské práce.
2. Průběh státních závěrečných zkoušek je upraven Studijním a zkušebním řádem UK, Pravidly pro organizaci studia na KTF UK a Opatřením děkana č. 19/2018.
3. Státní závěrečná zkouška má prokázat důkladnou znalost dějin filosofie a etiky, dále znalost základních primárních textů, obeznámenost s nejdůležitějšími diskusemi v sekundární literatuře, dobrou orientaci v systematických problémech filosofie a rovněž znalost etických postojů a argumentů, jejich filosofického, antropologického a teologického pozadí. Níže uvedené tematické okruhy rámcově postihují rozsah zkoušené látky. Při zkoušce se vyžadují prokázání dobré orientace v látce a schopnost reakce na podrobnější otázky zkušební komise.
4. Níže uvedené tematické okruhy jsou vypracovány akademickými pracovníky pověřenými výukou příslušných oborů. Ti jsou také k dispozici studentům pro případné konzultace a zadání studijní literatury.

STÁTNICOVÉ OTÁZKY

A. Dějiny filosofie

I. ANTICKÁ FILOSOFIE

1. Předsókratovská filosofie. Sofistika. Sókratés
2. Platón
3. Aristotelés
4. Hellénistická a pozdně antická filosofie

II. STŘEDOVĚKÁ FILOSOFIE

5. Justin Martyr, Klement Alexandrijský, Órigenés, Augustin, Boëthius, Dionysios Areopagita, Eriugena
6. Anselm, Abelárd, muslimský a židovský aristotelismus, Albert Veliký, vznik univerzit
7. Tomáš Akvinský
8. Bonaventura, Eckhart, Scotus, Ockham, renesance a humanismus

III. NOVOVĚKÁ FILOSOFIE

9. Základní charakteristiky novověké filosofie. Kontinentální racionalismus: Descartes, Leibniz, Spinoza, Pascal
10. Britský empirismus: Bacon, Hume, Locke, Berkley, Hobbes
11. Francouzské osvícenství: Voltaire, Rousseau
12. Německý idealismus: Kant (Hegel)

IV. FILOSOFIE SOUČASNOSTI

13. Kantova osvícenská koncepce a její vliv (idealismus, pozitivismus, Bolzano, křesťanská filosofie)
14. Kritická reakce na idealismus (materialismus a marxismus, Schopenhauer a Nietzsche, Kierkegaard a vznik existencialismu)
15. Hledání základů a vznik nových filosofických proudů (Frege a Husserl)
16. Analytická filosofie a kontinentální filosofie (Vídeňský kroužek, Wittgenstein, Quine)

B. Systematická filosofie

I. METAFYZIKA

17. Pojem a dějiny metafyziky. Individua a vlastnosti: problém univerzálií
18. Změna individua: Substance a akcident. Potence a akt
19. Kategorie. Modality
20. Pojem jsoucna a transcendentálie (jedno, dobro, pravda)

II. LOGIKA A EPISTEMOLOGIE

21. Dějiny logiky (čtyři základní etapy a jejich charakteristika)
22. Peripatetická a megarsko-stoická logika
23. Různá pojetí vědy a logiky (Aristoteles, Bacon, Popper, Hegel)
24. Dva epistemologické přístupy

III. FILOSOFICKÁ ANTROPOLOGIE A FILOSOFICKÁ NAUKA O BOHU

25. Pojem osoby: různé historické koncepce
26. Člověk jako jednota duše a těla: poznávací a žádostivé schopnosti člověka. Otázka po smyslu lidské existence
27. Otázka po Bohu. Poznatelnost Boží existence. Argumenty pro Boží existenci
28. Boží esence a Boží atributy

IV. POLITICKÁ FILOSOFIE

29. Politika a politično. Stát a suverenita
30. Svoboda a autorita, moc a povinování. Právo a zákon. Lidská práva

- 31. Moc a násilí. Válka. Občanská neposlušnost a právo na odpor. Krize
- 32. Demokracie. Národ. Integrace a globalizace. Politická teologie

C. Etika

I. DĚJINY ETIKY

- 33. Antické období: archaická etika, klasické pozice (Sókratés, Platón a Aristotelés), hellénistická etika
- 34. Augustin, Tomáš Akvinský
- 35. Raně novověká tradice přirozeného zákona, empiristická tradice, Kant
- 36. Etika 19. století: Hegel, Schopenhauer, Mill, Kierkegaard, Marx, Nietzsche

II. FILOSOFICKÁ ETIKA

- 37. Dobro. Štěstí. Slast
- 38. Morální zákon. Svědomí. Přirozený zákon. Sebezáchova a moderní přirozené právo
- 39. Ctnost. Spravedlnost. Láska a přátelství
- 40. Skepticismus, relativismus, amoralismus

III. KŘESŤANSKÁ ETIKA

- 41. Bible a morálka. Lidský skutek a jeho mravní charakter
- 42. Hřích. Zákon. Přirozený zákon. Nový evangelijní zákon
- 43. Svědomí. Teologické ctnosti
- 44. Křesťanská sociální nauka

IV. SOCIÁLNÍ ETIKA A SOUČASNÉ ETICKÉ TEORIE

- 45. Politické ideologie 19. stol. (liberalismus, konzervatismus, socialismus). Weber, Mannheim. Současný liberalismus (Popper, Rawls, Berlin, Hayek) a konzervatismus (Kirk, Scruton)
- 46. Kritická teorie (Benjamin, frankfurtská škola, Honneth). Současná deontologie (Baronová) a utilitarismus (Mill, Singer)
- 47. Současná etika ctnosti (Anscombeová, MacIntyre, Footová), etika péče (Heldová); komunitarismus (Sandel, Walzer, Taylor, Nussbaumová)
- 48. Materiální etika hodnot (Scheler, Hildebrandt). Současná etika přirozeného zákona (Maritain, Strauss, Spaemann, Finnis, George)